

ประเด็น สังคม ฉบับที่ B10	21 ม.ค. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น สิทธิมนุษยชน	กองทัพกับสิทธิความเท่าเทียม	
ประเด็นสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - กองทัพ กับ กลุ่ม LGBTQ+ - กองทัพ กับ บทบาททหารหญิง 	



ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาความหลากหลายทางเพศ เป็นหนึ่งในเรื่องที่คนทั่วโลกพูดถึง และให้ความสนใจเพิ่มขึ้น เพราะสามารถเชื่อมโยงถึงสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมกัน สังคมไทยซึ่งมีความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมค่อนข้างสูง เป็นสังคมที่ยืดหยุ่นโดยทุนเดิม มีการเปิดกว้างยอมรับการถกเถียงเรื่อง “สิทธิความเท่าเทียม” มากขึ้น

โดยเฉพาะของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ทำให้เกิดกฎหมายสมรสเท่าเทียม เพื่อเป็นการเปิดโอกาส สร้างความเสมอภาค และความเท่าเทียม ให้กับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนที่ทุกคนควรจะได้รับ แต่นั่นก็ยังไม่ได้เป็นการันตืออย่างชัดเจนว่า สังคมไทย พร้อมเปลี่ยนผ่านไปสู่ “ดินแดนแห่งความหลากหลาย” อย่างแท้จริง เพราะแม้จะ เปิดรับ แต่ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการ ยอมรับ

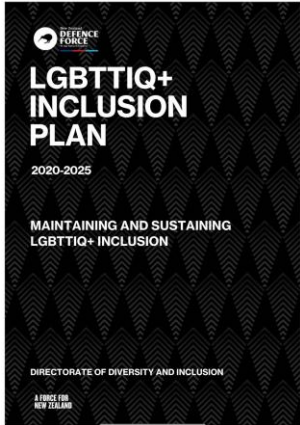
กองทัพ กับ กลุ่ม LGBTQ+

สังคมไทยในปัจจุบันมีทัศนคติที่ค่อนข้างเปิดกว้างและยอมรับกลุ่ม LGBTQ+ ในหลายๆ ด้าน แต่ก็ยังมีค่านิยมบางอย่างที่ยังคงฝังลึกในบางสังคม หรือสถาบันต่าง ๆ รวมถึงอาชีพรั้วของชาติ ที่มีวัฒนธรรมการปฏิบัติงานที่เข้มงวด เน้นความมีระเบียบวินัยอย่างสูง และมีระบบการทำงานที่ชัดเจน เพราะเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ปกป้องประเทศ และรักษาความมั่นคงของชาติ ซึ่งอาจทำให้การยอมรับกำลังพลที่เป็น LGBTQ+ เป็นเรื่องที่ยากขึ้น การมีอัตลักษณ์ทางเพศที่หลากหลาย อาจถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ขัดกับการรักษาระเบียบในองค์กร ถึงแม้ว่าจะไม่มีการประกาศนโยบายอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการห้าม หรือการยอมรับ LGBTQ+ อย่างชัดเจน แต่การยึดมั่นในหลักการของระเบียบวินัยและภาพลักษณ์ที่มีความเป็นชายและเกียรติยศยังคงเป็นสิ่งสำคัญในกองทัพ



ในหลายประเทศได้มีการปรับปรุงกฎหมายและนโยบายเพื่อสนับสนุนการยอมรับ LGBTQ+ ในกองทัพ ตัวอย่าง เช่น สหรัฐอเมริกา ได้ยกเลิกนโยบาย "Don't Ask, Don't tell" ในปี 2011 ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลที่เป็น LGBTQ+ สามารถรับใช้ในกองทัพได้โดยไม่ต้องปกปิดตัวตน





นิวซีแลนด์ ได้มีการจัดทำแผนการรวมกลุ่ม LGBTTIQ+ ของกองทัพ นิวซีแลนด์ สำหรับปี 2020-2025 โดยมีข้อความว่า "MAINTAINING AND SUSTAINING LGBTTIQ+ INCLUSION" และ "DIRECTORATE OF DIVERSITY AND INCLUSION" ซึ่งแสดงถึงความมุ่งมั่นของกองทัพนิวซีแลนด์ในการรักษาและสนับสนุนการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

และอีกหลายประเทศ ที่ยังมีการสนับสนุน ให้คนข้ามเพศสามารถปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพได้อย่างเปิดเผย เช่น สหราชอาณาจักร เมื่อเดือน มิ.ย. ปีที่แล้ว อดีตเจ้าหน้าที่กองทัพที่เป็นคนข้ามเพศได้รับเหรียญรางวัลจากการให้บริการกลุ่มคนหลากหลายทางเพศในกองทัพ รวมถึงประเทศในยุโรปตะวันตก, ออสเตรเลีย, แคนาดา, นิวซีแลนด์, อิสราเอล และโบลิเวีย ที่อนุญาตให้คนข้ามเพศปฏิบัติหน้าที่ใน

กองทัพได้อย่างเปิดเผย

หากมองไปในอนาคต การยอมรับความหลากหลายทางเพศและสนับสนุนกำลังพล LGBTQ นั้น ไม่ได้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ทางทหาร แต่สามารถช่วยเพิ่มความหลากหลายทางมุมมองและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและยอมรับต่อกันมากขึ้น การเปิดรับความหลากหลายทางเพศในกองทัพจะช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานที่ยึดหลักความเท่าเทียมและการเคารพในสิทธิของบุคคล ไม่เพียงแต่ในแง่ของเพศและการแสดงออกทางเพศ แต่ยังส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพจากบุคคลที่มาจากหลากหลายพื้นฐานและมุมมอง

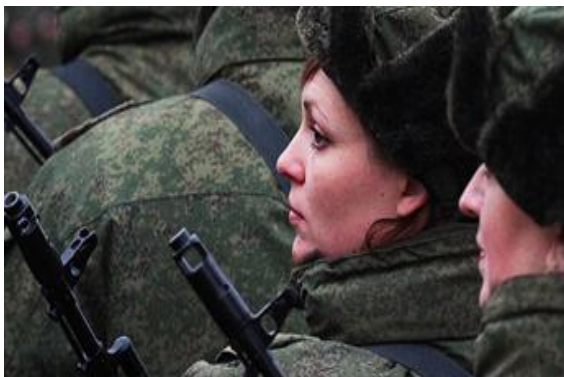


เจ้าหน้าที่รัฐบาลสหรัฐฯ สองคนที่เข้าร่วมงานเลี้ยงที่บ้านของเอกอัครราชทูตฝรั่งเศส

ซึ่งการยอมรับและการเข้าใจในความหลากหลายทางเพศสามารถนำไปสู่ความเข้มแข็งและความร่วมมือที่ดียิ่งขึ้นภายในองค์กร ที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพ

ในการปฏิบัติหน้าที่และสร้างความสามัคคีในองค์กร การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในวงกว้าง แต่ยังเป็นการทำลายต่อโครงสร้างและวัฒนธรรมภายในองค์กรของกองทัพเองด้วย

กองทัพ กับ บทบาททหารหญิง



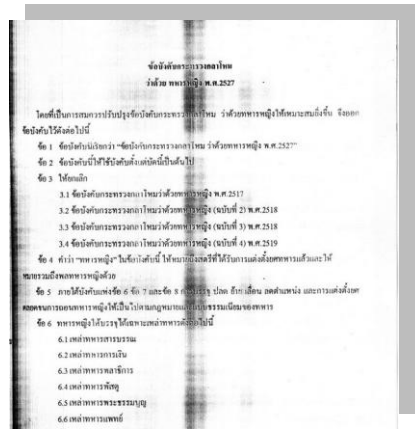
นอกจากเรื่องความหลากหลายทางเพศ เป็นสิ่งที่กองทัพต้องพิจารณาปรับเปลี่ยนองค์กรให้ทันตามกระแสสังคมแล้ว การสร้างความเท่าเทียมให้เกิดขึ้น ก็เป็นสิทธิหนึ่งที่กองทัพควรพิจารณา เมื่อโลกก้าวไปสู่ยุคที่ชายหญิง มีความเท่าเทียมกัน

เมื่อเราพูดถึงกำลังพลในกองทัพ ภาพที่ออกมาคือผู้ชายที่มีลักษณะเข้มแข็ง ในชุดลายพรางพร้อมกับอาวุธปืนในมือ แต่ในความจริงแล้วยังมีบุคลากรส่วนหนึ่งที่เป็นทหารหญิง

ในกองทัพ ที่ทำงานไม่ต่างจากทหารชาย โดยในอดีตบทบาทของทหารหญิงทั่วโลก มีการกำหนดคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยพิจารณาจากลักษณะทางกายภาพและมีความเห็นว่าสตรีไม่ควรทำหน้าที่ในการสู้รบหรือมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับ สงครามโดยตรง

ซึ่งแนวคิดของนักวิชาการสายทหารในโลกตะวันตก ยังมองว่าสังคมทหารเป็นสังคมแบบปิดตามคุณลักษณะทางสังคมวิทยา จึงต้องยึดแบบธรรมเนียมดั้งเดิม ยึดถือกฎระเบียบ ยึดถือลำดับชั้นเคร่งครัด อีกทั้งยึดถือลักษณะอัตลักษณ์เฉพาะแบบกลุ่ม เพื่อหลอมรวมผู้คนที่หลากหลายเข้ามาอยู่ในระบบสังคมเดียวกัน และหล่อหลอมให้ผู้คนเหล่านี้กลายเป็นเนื้อเดียวกัน ซึ่งสังคมและระบบแบบที่วางนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดชายเป็นใหญ่

กองทัพไทยเป็นองค์กรหนึ่งที่ยังไม่เปิดกว้างให้กับทหารหญิง จากข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยทหารหญิง พ.ศ.2527 กำหนดให้ทหารหญิงไม่สามารถบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งที่ทำการรบโดยตรง (Non-combat roles) แต่เป็นฝ่ายสนับสนุนเหล่าทัพให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น การกำหนดบทบาทเช่นนี้ สะท้อนแนวคิดของกองทัพว่ากฎเกณฑ์เหล่านี้ยังคงรักษามลประโยชน์ของทหารชายและสังคมชายเป็นใหญ่ภายในกองทัพ เพราะเชื่อว่าเพศหญิงมีคุณลักษณะทางกายภาพและทางอารมณ์ไม่เทียบเท่าเพศชาย จึงไม่เหมาะกับตำแหน่งที่ทำการรบโดยตรง ทั้งการจำกัดตำแหน่งการทำงานในกองทัพ และการเข้าเรียนในหลักสูตรบางหลักสูตร ก็ยังสงวนสิทธิ์ไว้เฉพาะทหารชายเท่านั้น แล้วกองทัพให้ความสำคัญกับทหารหญิงในระดับใด ผู้หญิงควรอยู่ตรงไหนในกองทัพ



เมื่อโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทหารหญิงสามารถพิสูจน์ และแสดงให้เห็นถึงศักยภาพ และขีดความสามารถ ในบทบาทหน้าที่บางประการ ที่ทหารชายไม่สามารถปฏิบัติได้ดีเท่าทหารหญิงทำให้หลักเกณฑ์และข้อปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทหารหญิงจึงได้ถูกพัฒนาและมีการแก้ไขให้มีความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่มากขึ้น แต่สุดท้ายกองทัพยังมองเห็นทหารหญิงเป็นแค่ดอกไม้ประดับกองทัพเท่านั้นหรือไม่ แม้แต่การยอมรับในความสามารถของทหารหญิงก็ยังไม่ชัดเจน



ทหารหญิง “หน่วยล่าสังหาร” ของนอร์เวย์

กองทัพอาจต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับนโยบาย เพื่อให้ครอบคลุมและเท่าเทียมกับทุกเพศ หากต้องการปรับปรุงกองทัพให้เกิดความเท่าเทียมขึ้น ลองให้ทหารหญิงได้เลือกในสิ่งที่ตัวเองสามารถทำได้ในบทบาทของทหารในกองทัพ ไม่ใช่ให้ระบบเป็นผู้กำหนดว่าทหารหญิงสามารถทำอะไร หรือเป็นอะไรได้

เราอาจไม่สามารถเปลี่ยนแปลงระบบได้ทั้งระบบ แต่การที่กองทัพแสดงออกให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายนั้น จะทำให้ลดความรู้สึกที่ว่ากองทัพเป็นสถาบันที่ไม่เข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชน ไม่เข้าใจความหลากหลายทางเพศ แต่กลับกันจะทำให้ภาพลักษณ์ของกองทัพกลายเป็นสถาบันที่ก้าวตามสังคมและโอบ

รับทุกเพศอย่างเท่าเทียม ซึ่งส่งผลต่อการสนับสนุนของประชาชนเกี่ยวกับการทำงานของกองทัพ รวมถึงทหารใหม่ที่จะเข้ารับราชการในอนาคตด้วย

ถึงแม้ว่ากองทัพยังไม่เปิดกว้างหรือไม่ยอมรับความหลากหลายทางเพศมากนัก เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีระเบียบที่เคร่งครัดและมีวัฒนธรรมที่ค่อนข้างปิด โดยมีความเชื่อทางวัฒนธรรมหรือความคิดดั้งเดิมว่าความหลากหลายทางเพศอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นระเบียบหรือประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพ

การยอมรับความหลากหลายทางเพศในกองทัพจึงยังคงเป็นประเด็นที่ต้องใช้เวลาในการพัฒนาและปรับตัวเพื่อให้กองทัพสามารถเป็นองค์กรที่มีความหลากหลายและเท่าเทียมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับยุคสมัยใหม่ อย่างไรก็ตาม สิ่งแรกที่สามารถเปิดกว้างได้ในตอนนี้ คือ การยอมรับความสามารถของทหารหญิงในการปฏิบัติงานในฐานะทหารของชาติเท่าเทียมกับเพศชาย ซึ่งจะเป็นการเริ่มต้นที่สำคัญในการเสริมสร้างความเท่าเทียม และเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถมีบทบาทในการปกป้องประเทศชาติได้อย่างเต็มที่

พ.อ.หญิง ฌักศ ภัคคะกรณ์

อจ.ทก.สมย.วทบ.

อ้างอิง :

ธนัท นิภานันท์, ธาณี วรภัทร. ความเท่าเทียมระหว่างเพศในหน้าที่รับราชการทหาร. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์. 2565

ฉันทชนก แสงบรรจง. ในวันที่ความเท่าเทียมกำลังเดินไปข้างหน้า แล้วทำไม LGBTQ+ ในค่ายทหาร ถึงยังคงย้ายอยู่กับที่. 2024. (เข้าถึงเมื่อ 18 ม.ค.68). เข้าถึงได้จาก: <https://themomentum.co/feature-military-lgbtq/>

พิชชากร เรื่องเดชาวิวัฒน์. ความเจ็บปวดของผู้คนสีรุ้งในชุดสีทากี้: ระบบราชการที่ก้าวไม่ทันความหลากหลาย. 2024. (เข้าถึงเมื่อ 18 ม.ค.68). เข้าถึงได้จาก: <https://www.the101.world/lgbtq-public-servant/>

โรงพยาบาลพริ้นซ์ สุวรรณภูมิ. ทำความรู้จัก LGBTQ+ โอบกอดความหลากหลาย. 2565. (เข้าถึงเมื่อ 18 ม.ค.68). เข้าถึงได้จาก : [ทำความเข้าใจ LGBTQ+ โอบกอดความหลากหลายที่ “ไม่จำเป็นต้องรักษา”](#)

ทหารหญิง : เมื่อภาพของ ‘ทหารหญิง’ อาจไม่เป็นจริงแบบที่สื่อสร้าง. 2024. (เข้าถึงเมื่อ 18 ม.ค.68). เข้าถึงได้จาก : <https://www.the101.world/chanapang-pongpi boonkiat-interview/>

New Zealand Defence Force. LGBTTIQ+ INCLUSION PLAN 2020-2025.

Pantita Serephanpanit. ความจริงหลากหลายเรื่องราวของ LGBTQ+ ในสังคมไทย. 2019. (เข้าถึงเมื่อ 18 ม.ค.68). เข้าถึงได้จาก : <https://www.aware.co.th/it-jobs/th/lgbtq-in-thailand/>